

Nyt fra Fugleværnsfonden

- for fugle, for folk og for fremtiden

DECEMBER 2014

FUGLEVÆRNSFONDEN

Fugleværnsfonden er en almennyttig erhvervsdrivende fond stiftet af Dansk Ornitologisk Forening. Fonden har siden 1966 købt og administreret naturreservater over hele landet.

VÆRNER OM DANMARKS FUGLE

Fugleværnsfondens formål er at værne om Danmarks fugle her i landet og i udlandet, blandt andet ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fugleområder, især for truede og sårbare arter, og at foranstalte naturformidling fra fondens reservater.

FUGLENES FRISTEDER

Fugleværnsfonden ejer og administrerer i dag 21 naturreservater på i alt 926 hektar spredt over hele landet (se kort på bagsiden af hæftet). På disse fristeder kan fuglene finde skjul, redesteder og føde. Tilsammen rummer reservaterne de fleste typer dansk natur med hovedvægt på de særligt truede naturtyper: enge og moser, strandenge, kystlaguner, kystfugleøer og naturskov. Flere reservater har status som fuglelokaliteter af både national og international betydning.

REN NATUR

I reservaterne gennemføres en aktiv naturgenopretning og naturpleje, typisk i form af rydning af uønsket opvækst, vandstandsregulering, etablering af yngleøer mv. De fleste enge og strandenge afgræsses, eller også foretages høslet. Gødning og sprøjtemidler anvendes ikke. På denne måde sikrer vi optimale levevilkår for de vilde fugle, dyr og planter.

ENGAGEREDE FRIVILLIGE

Der er tilknyttet lokale arbejdsgrupper til 14 af vores større reservater, og grupperne udfører på frivillig basis en lang række praktiske arbejdsopgaver. Det kan fx være vedligeholdelse af fugletårne, optælling af fugle og gennemførelse af ture for gæsterne. Det kræver ingen særlige forudsætninger at være med i en arbejdsgruppe - bortset fra lyst til at yde en engageret indsats for fuglene i samarbejde med andre frivillige. Hvis du har lyst til at deltage i en arbejdsgruppe og gøre en forskel for fuglene i et af vores reservater, er du meget velkommen til at henvende dig til Fugleværnsfondens sekretariat.

MÅLRETTET PLEJE

I alle reservater foretages en løbende overvågning af ynglefuglene og visse steder også af de rastende fugle samt padder og planter. Undersøgelserne danner grundlag for udarbejdelsen af langsigtede, målrettede plejeplaner for hvert område. Planerne er et vigtigt instrument for arbejdsgrupperne, som følger de retningslinjer for naturplejen, der er beskrevet i planerne.

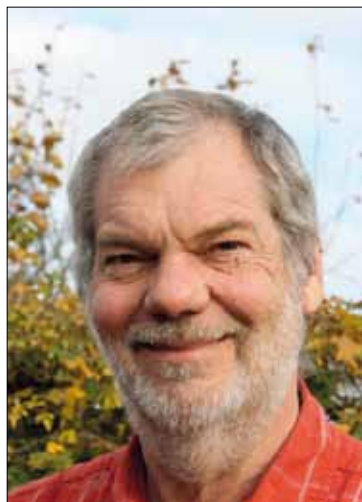
VELKOMMEN TIL FUGLENES VERDEN

Fuglene og naturen har høj prioritet i reservaterne, men besøgende er også meget velkomne. I de fleste større reservater er der naturstier og fugletårne eller fugleskjul, så publikum har mulighed for at opleve fuglelivet uden at forstyrre. Nogle steder er der gangbroer gennem rørskovene, og andre steder er der særlige faciliteter, der sikrer, at kørestolsbrugere og børnefamilier også kan opleve fugle og natur.

En effektiv naturbeskyttelse kræver bred, folkelig opbakning. Derfor opmuntrer vi alle til at komme ud og opleve fuglene og naturen. Ved alle større reservater er der foldere og plancher, der fortæller om reservatet, naturen og fuglelivet. Fugleværnsfondens naturvejleder og de lokale arbejdsgrupper tilbyder også guidede ture, som er åbne for alle. Du kan læse meget mere om turene på www.fuglevaernsfonden.dk og i DOFs medlemsblade.

Mangfoldighed for fugle og natur

*Martin Iversen
Formand for Fugleværnsfonden*

avneknippe ... og rørdrummen. Ved Saksfjed/Hyllekrog passer vi på grønbroget tudse ... og på havørneparret. I Sølsted Mose er Danmarks sjældneste fisk, dyndsmerringen, øverst på dagsordenen ... sammen med traner og bekkasi-

Om kort tid skriver vi 2015 og kigger tilbage på endnu et år i Fugleværnsfondens historie. Et år, der viser det store spænd i naturen, som vi varetager. Vel er vi en fond for fuglene, men vi har også fokus på planter, insekter, fisk og på dyr, ja på naturen i sin helhed.

Tag blot vores projekter. Ved Gulstav Mose er vi med til at sikre den sjældne plante, hvis

ner. Sådan er det ved alle vores reservater. Vores naturpleje tager hensyn til alle naturværdier.

Mangfoldigheden har også topprioritet i vores formidling. Mere end 100 (fugle)ture er det blevet til. Men især de to BioBlitzer ved Sølsted Mose og Stubbe Sø, som man kan læse om i dette blad, må fremhæves. Vel vidste vi, at Sølsted Mose er hjemsted for en stor rigdom, men et døgn BioBlitz mere end fordoblede det kendte antal arter, så vi nu kan dokumentere fund af flere end 1000 forskellige arter. Imponerende.

Både naturpleje og formidling varetages i stor udstrækning af de frivillige arbejdsgrupper. Herlige og ihærdige folk, der forener naturglæde, aktivitet og socialt samvær. Denne frivillige indsats er guld værd. Tusinde tak for det.

Helhedssyn på naturen – mangfoldighed og biodiversitet – men især kærlighed til fuglene bærer fondens aktiviteter og giver den berettigelse, nu og fremover.

Martin Iversen
Formand

Denne smukke dueurtsværmer fra BioBlitzen i Sølsted Mose er på trods af sit meget eksotiske udseende en almindelig sommerfugl i Danmark.

Det blå cirkus på engen

Det er om efteråret og vinteren, at blå kærhøg skal opleves i Danmark. Fugleværnsfondens reservat Nyord Enge hører til blandt de sikre lokaliteter, som danner baggrunden for dette cirkus....

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Den blå kærhøgs videnskabelige navn er *Circus cyaneus*. Det er da også lidt som at betragte en yndefuld artist i manegen, når kærhøgen med sine højtløftede vinger, svæver lavt over engen. Den er næsten konstant på vingerne og flyver tilsyneladende tilfældigt rundt i sin evige jagt på gnavere. Men pludselig spredes vinger og hale, og flugten bremses – et byttedyr er opdaget. Ofte følger en kort afventen inden byttet nedlægges. Endelig kan der falde lidt ro over fuglen. Men det tager ikke mange sekunder at sluge byttet, og kort efter går det igen hid og did lavt over engen.

Den blå kærhøg hører blandt vores smukkeste rovfugle. Især hannen. Hunnen og ungfuglene er brune, også yndefulde at betragte, men når der kommer en han på scenen, så stjæler han al opmærksomheden. Også på de her sider.

Den blå kærhøg er en meget sjælden ynglefugl i Danmark og skal derfor opleves efterår og vinter, hvor fugle fra Sverige og Finland gæster landet. Nyord Enge hører blandt de sikre lokaliteter. God tur i cirkuset!

BioBlitz!

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Lørdag den 28. juni og lørdag den 16. august blev der afholdt 24 timers biodiversitetsnedslag i Fugleværnsfondens reservater Sølsted Mose og Stubbe Sø. Eller med andre ord: en BioBlitz. På en BioBlitz undersøges et områdes flora og fauna af dygtige fagfolk og nysgerrige besøgende. Formålet er at se, hvor mange forskellige arter dyr og planter, man kan finde på én dag på ét bestemt sted.

I Sølsted Mose og ved Stubbe Sø, blev der tilsammen fundet over 1000 arter, hvoraf flere var helt nye for området og endda meget sjældne i Danmark.

Fugleværnsfonden har tidligere også holdt BioBlitz i Vaserne og på Hyllekrog også her med mange nye og sjældne fund.

En omvendt paraply under en gren, et par hurtige ryst og vupti – 10 nye arter som skal bestemmes! Foto: Anne Eskildsen

Småt er godt. Her undersøges en kokasse for spændende biller. Foto: Anne Eskildsen.

BioBlitz for alle

BioBlitzene er ikke tænkt som en fest for naturnørder, men som en ny og spændende måde at formidle naturens mangfoldighed til alle interesserede. I 2015 rykker BioBlitzen til Fugleværnsfondens reservater på Fyn og Langeland: Bøjden Nor, Tryggelev Nor og Gulstav Mose. Datoerne er endnu ikke fastlagt, men hold øje med vores hjemmeside og facebookside, hvor datoerne offentliggøres i starten af det nye år. Kom og lær en masse om den spændende natur i Fugleværnsfondens reservater. Vi ses i felten!

Den smukke bjørnespinder

Cikaden Cercopis vulnerata

Sådan så det ud under stormen i Fugleværnsfondens reservat Nivå Bugt Strandenge sidste vinter. Foto: Lise Nielsen

Når stormen raser, koster det dyrt – også i fuglereservaterne

Af Marie-Louise Olsen og Hanne Havemose

Under normale omstændigheder elsker fuglefolket vandrige naturområder, men når stormfloden virkelig raser, så er følgerne ofte en bekostelig affære. For Fugleværnsfonden har stormene Allan og Bodil derfor været et uventet og dyrt bekendtskab, som vi godt kunne have været foruden.

Sidste vinter gik det hårdest ud over Nivå Bugt Strandenge, da først Allan og fem uger senere Bodil væltede ind over reservatet og i bogstaveligste forstand lagde det ned og omdannede strandengene til et 'hav-reservat'.

Kvæghegn, kvægbro, klaplåger, bænke, træer, buske og massive mængder af tang lå hulter til bulter i Nivå Bugt. Ved Ravnstrup og Gundsømagle Sø samt i Vaserne var store træer væltet efter Allan og Bodils besøg.

De frivillige arbejdsgrupper i reservaterne har heldigvis været handlekraftige, og klaret en del af oprydningen. Men der er grænser. Og når 4 km hegn er rykket op af naturens kræfter og viklet ind i tang, så må der af gode grunde hyres professionel entreprenørhjælp. Det koster dyrt, men er en nødvendighed for at kunne forsætte med den vigtige afgræsning med kvæg.

Fugleværnsfonden krydser fingre for, at den kommende vinter ikke byder på flere ubudne besøg af gæster, som er i familie med Allan og Bodil. I så fald overvejer fonden at iværksætte en indsamlingskampagne, der forhåbentlig kan dække disse uforudsete udgifter. Det er nemlig vigtigt at få de berørte fuglereservater på ret køl igen, uden at det skal tages fra andre økonomiske midler, der er afsat til fondens kerneydelse: naturpleje for fuglene.

Frivilligt fællestræf 2014

Tekst og foto: Hanne Havemose

Fugle, natur og samvær stod i centrum, da et rekordstort antal frivillige mødtes til træf i det sydlollandske.

Lørdag den 13. september var alle Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgrupper i hele landet inviteret til fællestræf i reservatet Saksfjed/Hyllekrog på Sydlolland. Deltagerantallet slog denne gang rekord med over 80 tilmeldte, som kom fra hele landet for at besøge reservatet og den frivillige arbejdsgruppe, som denne dag var vært for et flot arrangement.

Udover at være et af Danmarks bedste steder at se rovfugletræk på denne årstid, har reservatet i løbet af det seneste år oplevet en række af nye spændende tiltag, som blev vist frem. Og der var rigelig lejlighed til at udveksle erfaringer med naturpleje og fugleobservationer.

Det er nogle fantastisk engagerede frivilligrupper, som Fugleværnsfonden samarbejder med over hele landet. De deler gode fugleoplevelser med os inde på sekretariatet, giver vigtige inputs i dagligdagen om tilstanden i de enkelte reservater, som mange af dem kender som deres egen baglomme. De træder også gerne til i vanskelige situationer, der kræver hurtig handling, som eksempelvis da stormene rasede sidste vinter. Ingen nævnt ingen glemt – og engagementet kan i høj grad mærkes på sådan en dag. Stor tak for et meget spændende og inspirerende arrangement i den lollandske natur.

Nye veste til de frivillige doneret af VELUX Fonden

Den blå juvel fra reservaterne

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Så du røgen? Ifølge en gammel overtro skulle en isfugl kunne flyve så stærkt, at der kan gå ild i dens hale! Og det er lige før, at man hopper på det gamle sagn, når man ser det ”blå lyn” i høj fart suse af sted lavt over vandfladen. Ofte ledsages flugten af et højt skrig, og isfuglen hører da også til fuglegruppen skrigefugle, som hører til de mest farvestrålende fugle i verden. Biæder, ellekrage og hærfugl er de tre andre smukke, men sjældne repræsentanter for skrigefuglenes orden, som vi kan opleve herhjemme.

Nyt ynglepar ved Ravnstrup Sø

Isfuglen foretrækker at yngle ved klare søer, vandløb og åer, omkranset af skov og krat. Dog behøver det ikke at være direkte ud til en vandflade. Bare der er rent og klart vand med store bestande af småfisk i nærheden. Så kan et væltet træ med rodkage udmærket tjene som ynglested for isfuglen. Det opdagede Henrik Wejdling fra Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgruppe ved Ravnstrup Sø i foråret 2014.

Under stormen Allan i 2013 væltede to store træer langs naboenes eng. I det ene træs rodkage gravede et isfuglepar i det tidlige forår en cirka halv meter dyb gang ind til en redehule. Isfuglene kunne ikke have valgt et mere pædagogisk sted at

yngle. Ret overfor fugletårnet! På mange af forårets fugleture i området kunne deltagerne således se fuglene bringe føde til reden og sågar flere parringer på en gren få meter fra redehullet.

Bryder sig ikke om isvintre

Isfuglens navn stammer fra det tyske ”Eisvogel”, der betyder jernfugl og hentyder til fuglens metalglinsende fjerdragt. Is er faktisk isfuglens værste fjende. I kolde vintre forhindrer isen fuglene i at styrtdykke efter småfisk, og da de fleste isfugle er standfugle, bliver bestanden hurtigt reduceret. På trods af at en isfugl på et år kan få helt op til fire kuld unger, så kan der efter en streng isvinter gå flere år, før bestanden atter er i top. Vi krydser fingre for, at vinteren ikke bliver for hård, så vi også næste år kan have glæde af de smukke fugle.

I år kan de ofte opleves på ganske nært hold fra isfugle-skjulet ved kanten af Ravnstrup Sø. I øvrigt kan den farvestrålende fugl ikke kun opleves ved de ferske vande. Især forår og efterår kan man i havneområder og i fjordbugter være heldig at se den. Et andet rigtig godt sted er fra Fugleværnsfondens tårn ved Nivå Bugt Strandenge. Her kan man ofte opleve isfuglen søge føde i det lave vand nær tangen.

Hunnen hos isfuglen har rød basis af undernæb, hvorimod hannens næb er helt sort.

Stubbe Søs livlige kokasser

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Slask, svup! De fleste fuglekikkere kender det alt for godt. Lyden og følelsen af at jukke i en nylagt kokasse. Når blikket det meste af tiden er rettet mod himlen, spejdende efter spændende fugle, er det næsten umulig ikke at undgå fra tid til anden. Men herfra skal der ikke lyde ét eneste ondt ord om de kreaturer, der har efterladt deres visitkort på engene. Tværtimod. De er livsvigtige for engfugle som fx vibe og lærke, da de sørger for at enge og overdrev ikke vokser til i højt græs og urter.

Også kreaturenes efterladenskaber gavner mange fugle ved at levere et slaraffenland af føde. I løbet af en kokasses "levetid" danner den leve- og opholdsted for tusindvis af insekter, som igen danner fødegrundlag for blandt andet stære og gule vipstjerter.

Kokasser og hestepærer er også livsvigtige for en særlig gruppe insekter, som nu om dage desværre har trange kår i den danske natur: møgbillerne.

Kinderæg for viderekommende

Når man gennemsøger en kokasse i jagten på spændende møgbiller, er det som at åbne et kinderæg: man ved aldrig hvad der venter af spændende overraskelser.

Ofte støder man i sin søgen på fine arter som lakrød møgbille, lille møggraver eller månepletet møgkær. Er det ens lykkedag, så kan man være heldig at finde en sand skat i form af den sjældne overdrevsskarnbasse.

Tidligere var overdrevsskarnbassen udbredt og almindelig i Danmark, men på grund af ændrede driftformer i landbruget, har skarnbassen været kraftig i tilbagegang de senere årtier. Nu kendes arten kun fra få lokaliteter i Midt- og Østjylland samt Sydsjælland.

En overdrevsskarnbasse i fuld fart med buler i forskærmen.

En af lokaliteterne er Fugleværnsfondens reservat Stubbe Sø på Djursland. Her har man i en lang årrække haft græssende køer på det åbne overdrev. Den permanente græsning er vigtig for skarnbasser og andre møgdyr. Ét år uden kokasser, ingen overdrevsskarnbasser.

En anden årsag til nedgangen skyldes, at konventionelle køer behandles med ormemedler, og de gør kokasserne totalt uspiselige og direkte giftige for insekter. Desuden bliver de fleste kreaturer først sluppet løs i naturen i maj efter en lang vinter i stalden. Det er alt for sent for mange møgbiller, som kommer frem allerede i april og har hårdt brug for mad i form af gødning.

Den sjældne stor gødningsflue venter på bytte.

Også sjældne arter ovenpå selve kokassen

På trods af de mange spændende og ofte meget smukke billearter, som lever i frisk gødning fra kvæg, heste og får, er det nok de færreste af de besøgende ved Stubbe Sø, som har lyst til at gå ombord i en dampende kokasse.

Heldigvis kan man også nøjes med at gå på jagt efter spændende arter ovenpå selve kokassen. Ved Stubbe Sø kan man bl.a. opleve den sjældne og rødlistede stor gødningsrovflue, som ofte bruger tørre kokasser som base i sin jagt på de mange fluer, der altid er at finde, når der er kreaturer og deres efterladenskaber i farvandet. God jagt!

Den smukke rødbuget møgbille i hjemlige omgivelser.

Tagrør til Årstiderne A/S

Tekst: Marie-Louise Olsen

Naturpleje og produktion af økologisk kompost kombineres nu i Fugleværnsfondens reservat Nivå Bugt Strandenge, hvor Fugleværnsfonden har indgået et samarbejde med Årstiderne A/S ved Krogerup Avlsgård i Humlebæk og Fredensborg Kommune.

Tilgroning af lysåbne naturtyper som enge, overdrev, moser er en væsentlig trussel mod mange sårbare fugle, især eng- og vadefuglene. I Fugleværnsfondens reservat i Nivå Bugt er 1 hektar tagrør årligt blevet høstet for at fremme forekomsten af strandeng. Hermed skabes bedre fourageringsmuligheder for blandt andet vadefugle og gæs. Disse tagrør

fragtes nu til Årstiderne, hvor de komposteres og derefter spredes komposten på marker, hvor der blandt andet dyrkes økologiske grøntsager.

Samarbejdet med Årstiderne gør, at tagrørene kan anvendes fornuftigt i stedet for at blive deponeret på en genbrugsstation, som tager penge for at modtage det afslåede materiale. Alle Fugleværnsfondens reservater er økologisk autoriseret, og tagrørene kan derfor uden problemer anvendes hos Årstiderne. Fugleværnsfonden ser et stort potentiale i at kombinere pleje af lysåbne naturtyper med produktion af kompost.

Tagrørene høstes i Nivå Bugt med specialmaskine på bæltet. Til venstre ses Henrik Helweg-Larsen fra Årstiderne, i midten entreprenøren Dan Jørgensen, til højre Jan fra Lyngbæksgård (nabo til reservatet). Foto: Marie-Louise Olsen

Henrik fra Årstiderne fortæller Marie-Louise fra Fugleværnsfondens sekretariat om milens sammensætning og nedbrydning. Foto: Lotte Rye Vind

Aarstiderne.com

Aarstiderne A/S er en internetvirksomhed som leverer økologiske råvarer mm. via bestilling over internettet. Derudover har de mange spændende udviklingsprojekter med fokus på økologiske bæredygtighed, heriblandt ovennævnte kompostprojekt på deres landbrug ved Krogerup Avlsgård.

Projektet er støttet af Fonden for Økologisk Landbrug (FØL), og de ventende resultater vil foreligge ved udgangen af 2015 på deres hjemmeside under 'Projekt Kompost'.

Kompostmilerne vendes flere gang om dagen for at fremme nedbrydningen, og forhindre milen i at blive alt for varm. Foto: Lotte Rye Vind

Bekæmpelse af hybenroser er en lang sej kamp

Tekst: Marie-Louise Olsen

Vi kender nok alle sammen hybenrosen fra vores strandture. De orangerøde bær som smager godt med rigeligt sukker. Det er en plante mange sætter pris på og tror hører hjemme i den danske natur, men det gør den bare ikke. Hybenrosen, også kaldet *Rosa rugosa*, er invasiv på lige fod med Kæmpe bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*), Canadisk gyldenris (*Solidago canadensis*), mink (*Mustela vison*) og desværre mange flere. Den er ført til Danmark af mennesker som prydblante, og har spredt sig i vores naturområder, især ved kysten. Her udkonkurrerer den de

hjemmehørende arter, og gør de lysåbne naturtyper uegnede som levested for især de jordrugende fuglearter.

På Hyllekrog, Tryggelev Nor og Stormengene foregår bekæmpelsen ved, at roserne de første år bliver trukket op med rode ved hjælp af et specialdesignet aggregat. Herefter afgræsses der gerne langt ind i november måned eller længere. Årene derefter klippes roserne ned og kombineres med afgræsning. Det er med andre ord det lange seje træk, der gælder i bekæmpelsen af denne art.

Entreprenør Niels Jensen i gang med at trække hybenroser op med rode. Hyllekrog.
Foto: Marie-Louise Olsen

Stormengene – flere hektarer og i fint selskab

Tekst: Marie-Louise Olsen

Fugleværnsfondens reservat Stormengene på Rømø var indtil i sommer 36 hektar stor, men da Fugleværnsfonden blev opmærksom på, at klitterne ud mod havet ikke var matrikuleret og dermed uden ejer, gik processen i gang med at få berigtiget arealerne som Fugleværnsfondens ejendom. Med hjælp fra en landinspektør fik Fugleværnsfonden 5,7 hektar mere land, så reservatet nu er 41,7 hektar stort.

I samme periode blev Vadehavet inklusiv Stormengene udpeget som en del af UNESCOs verdensnaturarv (FN's organisation for uddannelse, kultur, kommunikation og videnskab). Verdensarvsområder er naturområder eller kulturskabte værdier af enestående betydning, som erklæres bevaringsværdige, idet de betragtes som fællesmenneskeligt arvegodt. Hermed er reservatet kommet i fint selskab.

Sammen med Egyptens pyramider og Taj Mahal og resten af det 500 km lange tidevandsområde, der strækker sig fra Blåvandshuk i Danmark gennem Tyskland til Den Helder i Holland.

Stormengene repræsenterer på mange måder en unik natur med sin oprindelighed og overgang mellem forskellige naturtyper fra vade over sandmarsk til klithede. Disse naturtyper indeholder sjældne, værdifulde og bevaringsværdige plantearter, som tilfører området stor naturmæssig værdi. Derudover er Stormengene også en værdifuld fuglelokalitet. Eksempelvis er reservatet et meget værdifuldt rasteområde for mørkbuget knortegås samt flere arter af vadefugle, først og fremmest almindelig ryle som kan forekomme i meget store antal i og ved reservatet og også stor regnspøve, strandskade, klyde og stor præstekrave.

*Stormengene, hvor det nyerhvervede areal ses langs kysten i baggrunden.
Foto: Martin Iversen.*

En særlig gave til kommende generationer

- om testamente og arv til Fugleværnsfonden

Stor flagspætte.
Foto: Allan Gudio Nielsen

TV-serien Arvingerne har sat fokus på vigtigheden af at oprette et testamente. Reglerne i arveloven fastslår, hvordan arven skal fordeles i familien. Men hvis du selv ønsker at bestemme hvem, der skal tilgodeses, eller hvis du ønsker at efterlade penge til andre end din familie, kan det kun lade sig gøre ved at oprette et testamente. Når du opretter et testamente, sikrer du, at formalia er i orden, og at arven fordeles efter egne ønsker.

En testamentarisk arv eller dele af den kan dermed være et anderledes aktivt valg, der understøtter velgørende formål, som eksempelvis Fugleværnsfondens arbejde med at sikre bedre levevilkår til fuglene og en bæredygtig natur for fremtidige generationer.

Fugleværnsfonden har god erfaring med denne type af donation. Gennem årene har fugle- og naturglade mennesker indsat fonden som arving i deres testamente. Dette har i høj grad været med til at sikre opkøb af nye områder og har skabt nye fuglevenlige tiltag i de nuværende reservater.

Hvis du vil oprette et testamente til fordel for Fugleværnsfonden, anbefaler vi, at du kontakter en advokat. Hermed sikrer du, at dine ønsker bliver realiseret, så der ikke er nogen tvivl om indholdet, når den sidste vilje skal efterleves. Du kan indsætte Fugleværnsfonden som enearving eller sammen med andre almennyttige organisationer eller som et legat, dvs. et fast beløb, nærmere bestemt i testamentet.

Mulighederne er mange, og du er velkommen til at kontakte os til en uformel snak herom eller blot rekvirere vores pjece om testamentariske gaver til Fugleværnsfonden.

Fugleværnsfonden

Økonomisk beretning for 2013

I 2013 erhvervede Fugleværnsfonden sit reservat nr. 21. Det drejer sig om det 15 hektar store reservat Bremsbøl Sø beliggende ved den dansk/tyske grænse syd for Tønder. Gennem en jordfordeling i regi af LIFE-projekt Sølsted Mose har Fugleværnsfonden desuden erhvervet 23 hektar mose- og engjord, og fonden ejer nu i alt 103 hektar i Sølsted Mose. Jordfordelingen, som i alt kostede 7,1 mio. kr., er gennemført med støtte fra A. P. Møllers Almen Fond og 15. juni Fonden med henholdsvis 3 mio. og 1,8 mio. kr. Resten er finansieret af EU's LIFE-midler. I alt har Fugleværnsfonden anvendt 7,5 mio. kr. til opkøb i 2013.

Fondens erhvervsindkomst, som primært stammer fra indtægter i forbindelse med afgræsning af engarealer, udgjorde 1,1 mio. kr. i 2013. Afgræsningen er et vigtigt led i den naturpleje, der finder sted i mange af reservaterne, med henblik på at forbedre fuglenes vilkår, herunder især de truede og sårbare fugles levevilkår.

Af de øvrige indtægter hidrører 8,9 mio. kr. fra fonde og legater m.v., hvilket er 8 mio. kr. mere end året før. Dette skyldes primært, at vi har realiseret hensættelser vedr. LIFE-projekterne Sølsted Mose og Bøjden Nor på i alt 3,8 mio. kr.

Indtægten fra støttebidrag og gavebreve er steget lidt i forhold til året før og andrager 658 tkr., mens indtægt fra arv udgør 176 tkr. Fugleværnsfondens indtægter fra arv har i de seneste fem år svinget mellem 0,9 mio. kr. og 2,9 mio. kr., så indtægten fra arv i 2013 er usædvanlig lav. Til gengæld forventes i alt 3,7 mio. kr. i arveindtægt i 2014, hvoraf 1 mio. kr. indkom i årets to første måneder.

Finansielle indtægter udgør 112 tkr. inklusiv et urealiseret kurstab på 133 tkr. Nedgangen i forhold til 2012 skyldes færre renteindtægter og udbytter fra fondens obligationsbeholdning end forventet.

I alt udgør resultatet af primær drift 10,2 mio. kr. Til dækning af administrationsomkostninger er anvendt 937 tkr.

Årets samlede indtægter blev på 10,3 mio. kr. Af det samlede resultat er 11,4 mio. kr. anvendt eller reserveret til naturpleje og formidling i henhold til fondens formål. Køb af Bremsbøl Sø påvirker regnskabet negativt med knap 400. tkr. Købet er en del af den gave på 1 mio. kr., som fonden modtog fra DOF Travel i 2011. Gaven blev i 2011 tillagt årets resultat og egenkapitalen som en henlæggelse til reservatkøb, jf. årsrapporten 2011.

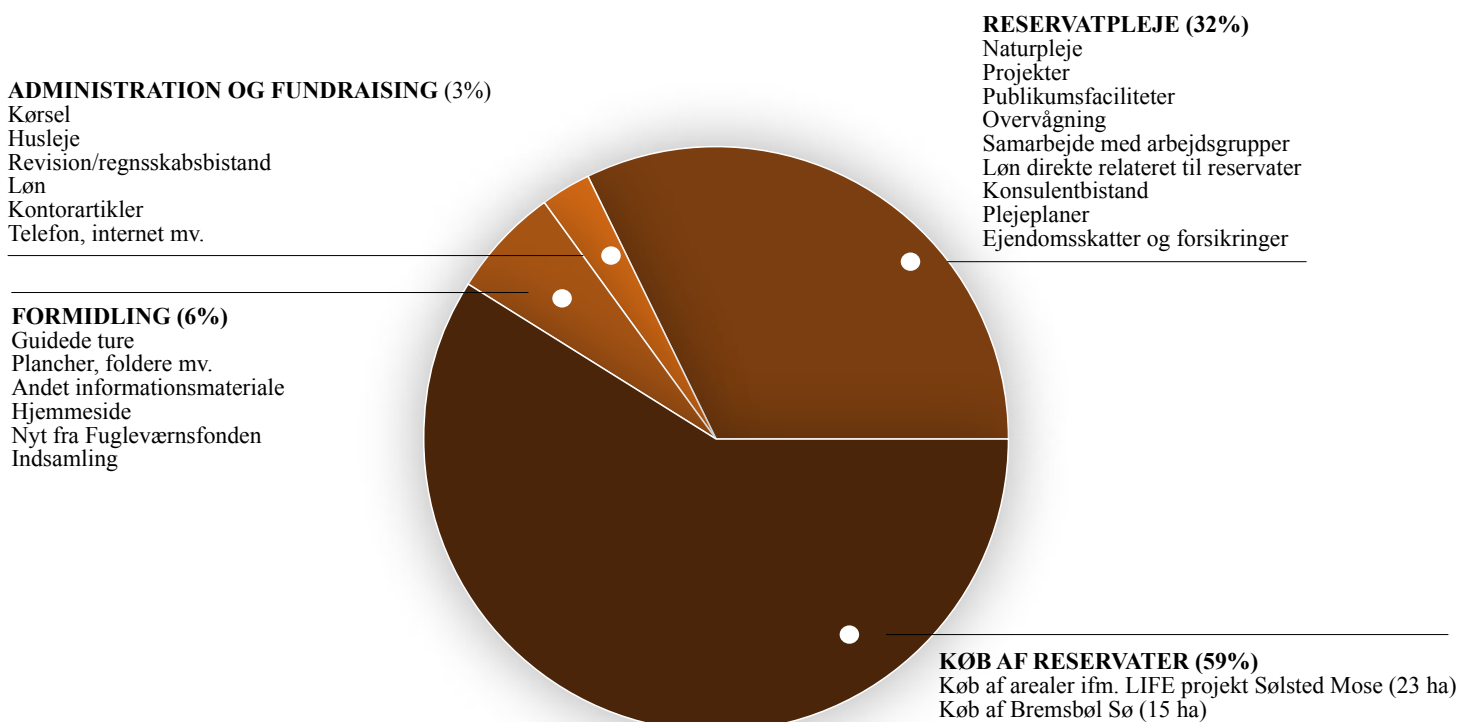
Økonomisk set har 2013 givet et underskud på 1,5 mio. kr. primært pga. manglende indtægt fra arv, fald i finansielle indtægter, øgede udgifter til reservatpleje samt køb af Bremsbøl Sø.

Pr. 31. december 2013 udgjorde den samlede egenkapital 8,1 mio. kr. heraf 2,5 mio. kr. i frie reserver og 0,6 mio. kr. hensat til køb. Egenkapitalen skal modsvare fondens langsigtede mål for reservaterne, sikre mulighed for relevante opkøb og samtidig være en buffer til imødegåelse af den usikkerhed, der er om indtægter og udgifter, når fondens aktiviteter er afhængige af gaver, arv og fondsmidler. Det er fortsat målet, at egenkapitalen skal øges.

Fugleværnsfondens strategi og mål fremgår af fondens hjemmeside www.fugleværnsfonden.dk, hvor man også kan læse en udspecificeret årsrapport for 2013.

Hvad går pengene til?

Figuren viser den procentvise fordeling af anvendte midler i 2013. Det er fortsat Fugleværnsfondens overordnede mål, at brugen af fondens økonomiske ressourcer fordeles således, at udgifterne til administration holdes på lavest mulige niveau. I 2013 blev størstedelen af midlerne anvendt til arealkøb. Arealerhvervelser, der er eller kan blive gode fuglelokaliteter, er et af fondens primære formål.

Fugleværnsfonden har i perioden 1. november 2013 - 1. oktober 2014 modtaget bidrag på over 500 kr. fra:

Hanne Albirk, Kirsten R. Andersen, Elli Lena Andersen, Kjeld Andersen, Annette Andersen, ANKIRO, Preben Bagger, Kristen Bak, Jesper Fogh Bang, Peter Bang, Gerd Bentzen, Meta Bischoff, Jens Bloch, Steen Blomquist, Jens Bækkelund, Sven Allan Bødker, Carsten Holst Bøtker, Ole Micheli Caprani, Dag Cato, Peter V. Christensen, Hans Brøns Christensen, Jens Christensen, Inge Christiansen, Lars Christiansen, Leif Corydon, Ulrik Dall, Sven Delfs-Andersen, John og Anne Denborg, Inger Dissing, Richard Dodsworth, Henrik Dohrmann, Jesper Egebak, Poul Elsig, Charlotte Falsmar, Anni Ferdinand, Erling Frank, Kai Frederiksen, Niels Jørgen Frederiksen, Annette Friis, Patricia Barton Gade, Hanne Gamst-Andersen, Anne Mette Gjesing, Preben Gori, Rikke Gormsen, Preben Gregersen, Ulla Groot, Hanne Gryet, Elin Gaarde-Nissen, Niels Hald, Michael Hall, John Hansen, Jørgen Riberholt Hansen, Jan K. Hansen, Steen Heinze, Familien Helin, Else Helmer, Gert Hermansen, Kim Hessner, Jens Hestbech, Preben og Kitta Hoffmeyer, Kirsten B. Hollesen, Anne-Marie Holm, Niels Henrik Højbjerg, Freddy Jacobsen, Claus Bjarne Jacobsen, Eyvind Lyngsie Jakobsen, Orla Jakobsen, Stig Ole Jensen, Vagn Jensen, Steen B. Jensen, Lene Jensen, Niels Bomholt Jensen, Jytte Meyer Jensen, Lis og Aage Johansen, Jan Erik Johnsson, Arne Jørgensen, Peter Jørgensen, Vagn Jørgensen, Merete Kanstrup, Detlef Kestner, Flemming og Elisabeth Kjerulf, Jens Ole Knudsen, Frank Knudsen, Niels Knudsen, Tage Bøcher Knudsen, Anna Koch, Annelise & Elo Krogh, Anne-Margrethe Rydam Kroll, Tom Kähler, Hanne Landberg, Mogens Hess Larsen, Steen Gert Larsen, Per Otto Larsen, Ole Bjørn Larsen, Mikael Lassen, Mikael Lassen, Poul Lauritzen, Martin Seeberg Lemke, Bent Lindhardt, Nils Lund, Familien Madsen, Frank Rene Madsen, Birger Buch Madsen, Peter Mark, Bente Melbye, Kurt Meyer, Sannie Mortensen, Knud Erik Mortensen, Ruth Mottram, Per Moustsen, Camilla Munch, Peter Friis Møller, Leif Møller-Hansen, Søren Juul Nielsen, Michael Frank Nielsen, Dorothy Nielsen, Arne Vinten Nielsen, Inger Nielsen, Anders Wiig Nielsen, Carsten Egø Nielsen, Allan & Lisbeth Nielsen, Per-Henrik Lydolph Nielsen, Gitte Holm og Morten Nielsen, Tove Ida Nielsen, Søren Juul Nielsen, Stig Nordskilde, Bodil Nyholm, Henrik Hald Nørgaard, Birgitte og Ulrich Oestreich, Knud Olesen, Arne Olesen, Kåre Olsen, Peter Leth Olsen, Ole Overgaard, Peter Oxholm, Ernst Padkjær, H. Panduro, Rita Pate, Ib Pedersen, Gert Schmeltz Pedersen, Claus Quist Pedersen, Bent Halfdan Pedersen, Lene Petersen, Anker Petersen, Finn H. Petersen, Kim Petersen, Dorthe Petesen, Rolf Plickert, GUH Production, Stig Kjærgaard Rasmussen, Inge og Torben Rasmussen, Niels og Rose Rasmussen, Kent Bøgvad Rasmussen, Thomas Rechnagel, Tata Ringberg, Marianne Rønning, Palle Rørsgaard, Anne Urban Sihm, Jørn Sparre, Nødebo Stavgangforening, Knud Heine Stokholm, Børge Søndergaard, Ebbe S. Sørensen, Hans Lebech Sørensen, Inge Sørensen, Anders Christian Sørensen, Erik Thalling, Jan Allan Therkelsen, Lis Thorenfeldt, Michael Peter Tilbury, Alice Tobiesen, Poul Torekov, Søren Torp-Pedersen, Ulla Stern Troughton, Inge L. Tønnesen, Niels Veje, Erik og Birgit Vrang, Inge Wedel-Heinen, Vicki Würtz, Bodil Ydesen, Birgitte Østerby.

En særlig tak rettes til nyligt afdøde Ellen Frederiksen, Leif Werner og Inge Marie Kirstine Keis samt Maren Grethe Vester Jørgensen.

Fugleværnsfondens bestyrelse vil gerne takke medarbejdere og frivillige for det store engagement i 2014 samt alle fonde og andre, som har bidraget med støtte i det forløbne år. En særlig tak skal rettes til følgende donatorer:

15. Juni Fonden

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal

Arne Svend Otto Sønderberg Frederiksens Fond
Bodil Pedersens Fond

Dir. J. P. Lund og Hustru Vilhelmine Bugges Legat
Fabrikant Chas. Otzens Fond

Flemming G. L. Petersens Fond

Friluftsrådets Tips- og Lottomidler

Gerda og Otto Kierulff's Familielegat

Martin Pedersens Mindelegat

NaturErhvervstyrelsen, Natur- og Miljøprojekter

HVEM ER VI?

Fugleværnsfonden er en erhvervsdrivende fond med et almennyttigt formål.

Fugleværnsfondens bestyrelse

Formand: Martin Iversen; fhv. viceskoleinspektør

Næstformand: Lennart Ricard; advokat, cand.jur.

Henrik Knuth-Winterfeldt; cand.jur.

Henrik Nepper-Christensen; cand. polit.

Martin Kviesgaard; bankdirektør

Peter Friis Møller; forstkandidat, cand.silv.

Torben Bøgeskov; naturvejleder

Egon Østergaard; lærer

Nils-Erik Norsker; advokat, cand.jur.

Ole Have Jørgensen; biolog, cand.scient.

Jonna Odgaard; journalist

Henning Nøhr; biolog, cand.scient.

Sekretariat

Elise Frydensberg, direktør

Allan Gudio Nielsen, naturvejleder

Marie-Louise Olsen, naturforvalter

Søren Ring, biolog

Hanne Havemose, sekretaritsmedarbejder og web

Claus Dalskov, tilsynsførende på Sydfyn og Langeland

Ellen Hansen og Peter Vadum, frivillige

Fugleværnsfonden

Vesterbrogade 138-140

1620 København V

Tlf.: 33 28 38 39

e-mail: fvf@dof.dk

www.fuglevaernsfonden.dk

Støttebidrag: Danske Bank reg. nr. 4180, kontonr. 509-4232 eller via: SMS FUGL50 eller FUGL20 til 1245

Koster 50 kr./20 kr. + alm.sms-takst.

Indsamlingen udbydes af Fugleværnsfonden.

Redaktion og tekst: Martin Iversen, Elise Frydensberg

(ansvh.), Allan Gudio Nielsen, Hanne Havemose, Søren Ring og Marie-Louise Olsen.

For - og bagsidefoto:

hhv. isfugl og sølvhejre af Allan Gudio Nielsen

Fugleværnsfonden, november 2014. ISSN: 1901-5127

Lay-out og tryk: Ilsted Tryk, Nivå - 49 18 01 05

Fugleværnsfonden takker alle, der har støttet fondens arbejde i det foreløbne år, hvoraf også naturbeskyttelsesbidragsydere til DOF/FVF skal nævnes som en vigtig del af fondens indkomne støttemidler. Kun ved hjælp af jeres støtte er vores virke muligt.

Fugleværnsfondens reservater

- 1 NIVÅ BUGT STRADENGE**
Nordsjælland (2008) 8 hektar strandeng
- 2 VASERNE**, Nordsjælland (1999)
14 hektar sø, ellesump, skov og krat
- 3 GUNDSØMAGLE SØ**, Nordsjælland (1984)
60 hektar sø, rørskov, skov og krat
- 4 RAVNSTRUP SØ**, Sydsjælland (1983)
9,5 hektar sø, rørskov og mose
- 5 ÆGHOLM**, nord for Møn (1969)
1,8 hektar kystfugleø
- 6 NYORD**, ved Møn
(1971, 1989, 1990, 1991, 2001)
186 hektar strandeng og strandrørsump
- 7 BARUP SØ**, Nordfælster (1988)
26 hektar rørskov, sø og krat

- 8 SAKSFJED/HYLLEKROG**, Sydlolland
(1995) 163 hektar løvskov, strandeng,
strandfælded og klit
- 9 NAKSKOV INDREFJORD**, Vestlolland
(1987) 10 hektar rørskov og sø
- 10 GULSTAV MOSE**, Sydlangeland
(1971, 1976) 7 hektar rigkær
- 11 TRYGGELEV NOR**, Sydlangeland
(1975, 1981, 1997, 2004)
170 hektar sø, rørskov, eng og krat
- 12 ROHOLM**, Odense Fjord (1978)
1 hektar kystfugleø
- 13 BØJDEN NOR**, Sydvestfyn (1980, 2011)
47 hektar strandeng og brakvandsvig
- 14 SØGÅRD MOSE**, Sønderjylland (1986)
16,7 hektar hedemose
- 15 BREMSBØL SØ**, Sønderjylland (2013)
15 hektar sø og enge
- 16 SØLSTED MOSE**, Sønderjylland
(1993, 1994, 1996, 2013) 103 hektar hedemose
- 17 STORMENGENE**, Rømø (1991, 1994)
41,7 hektar strandeng
- 18 STUBBE SØ**, Djursland (2002)
24 hektar eng, overdrev og skov
- 19 BØVLING KLIT**, Vestjylland (1979, 1983)
6,5 hektar strandeng
- 20 AGERØ**, Mors (1982, 2002)
27,5 hektar strandeng
- 21 RÅBJERG MOSE**, Nordjylland (1991)
0,5 hektar hedemose

Fugleværnsfonden

Vesterbrogade 138 – 140 1620 København V

Tlf. 3328 3839 Mail: fvf@dof.dk Web: www.fuglevaernsfonden.dk

Layout: Hanne Havemose/Winnie Ilsted - Tryk: Ilsted Tryk, Nivå

